

Forslag til fremtidens skolevæsen

Børne- og Ungdomsudvalget fik ved budgetforliget i 2019 det opdrag at udarbejde et forslag til at sikre kvaliteten i undervisningen med et faldende elevtal ved at reducere antallet af klasser på kommunalt plan.

Byrådet i Viborg Kommune vedtog med budgetforliget for 2020-2023 bl.a. følgende:

Skoler

Elevtallet falder i folkeskolen i Viborg Kommune i disse år, og efter sædvanlig praksis er budgettet til området reduceret efter det aktuelle elevtal. Blandt andet for at kompensere for de udfordringer, det giver skolerne, får skoleområdet samlet tilført 16,4 mio. kr. i 2020. Udover at kompensere for det faldende elevtal, er pengene tiltænkt ekstra fagtimer og en styrket indsats for ordblinde og børn med autisme.

Børne- og Ungdomsudvalget skal udarbejde en indstilling, der skal sikre kvaliteten i undervisningen med et faldende elevtal ved at reducere antallet af klasser på kommunalt plan. Indstillingen skal fremlægges for byrådet senest juni 2020. Forud skal der være gennemført en involverende proces med bred inddragelse af borgere, skolebestyrelser og andre interessenter.

Udfordringen

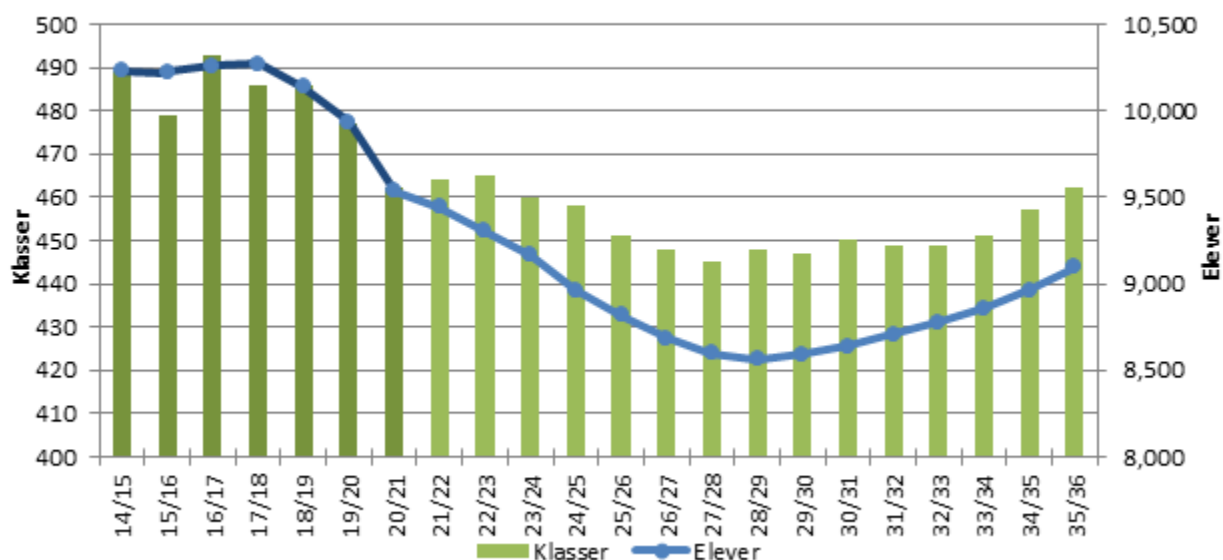
Viborg Kommunale skolevæsen står med en udfordring i forhold til faldende elevtal i vores grundskoler, da vi ikke samtidig ser et tilsvarende fald i antallet af klasser jf. nedenstående diagram. Det betyder færre penge fra staten uden, at opgaven tilsvarende falder. Undervisning af en klasse koster omkring 1 mio. kr. årligt, uafhængigt af hvor mange elever der går i klassen.

Elevtallet toppede i skoleåret 17/18 med 10.270 elever. I indeværende skoleår er tallet 9.444, altså et fald på mere end 800 elever. Det udfordrer allerede skolerne, og ifølge prognosen kommer vi i skoleåret 28/29 helt ned på 8.560 elever. Et samlet fald på ca. 1700 elever.

Viborg Kommune modtager ca. 60.000 kr. pr. elev i bloktilskud fra staten, svarende til ca. 600 mio. kr. i alt (2020 tal). Med et fald på yderligere ca. 900 elever over de næste 7 år vil bloktilskuddet fra staten sideløbende falde ca. 54 mio. kr. i forhold til i dag (2021 tal).

Overordnet elev- og klasseprognose 2021-2036

Udvalget har med bred inddragelse af borgere, skolebestyrelser og andre interessenter udarbejdet et forslag til 5 principper, der blev vedtaget i byrådet d. [18. november 2020 sag nr. 3](#). Principperne er en ramme for de løsningsforslag som udvalget skal aflevere til byrådet.

De 5 principper

1. Der afsættes ekstra ressourcer til fælles udviklingsprojekter på skoleområdet i forhold til at styrke, inkluderende praksis, overgange, åben skole, videreudvikling af teamsamarbejde, osv.
2. Alle skoler/matrikler søges bevaret.
3. Alle skoledistrikter søges sammenlagt med minimum et eller dele af et andet skoledistrikt med henblik på fagligt og økonomisk bæredygtige enheder.
4. Der skal være ledelse på alle skoler/matrikler.
5. Den fremtidige tildelingsmodel tager udgangspunkt i den nye skolestruktur med færre skoledistrikter – og baserer sig i højere grad på elevtildeling.

Forslag til strukturløsninger

Når vi skal imødekomme problemstillingen med at fastholde kvaliteten med færre elever, er der flere veje at gå. Udvalget har drøftet tre forskellige tilgange:

1. Bevare status quo på struktur, men ændre tildelingsmodellen
2. Lukke flere skoler(matrikler) for at tilpasse kapaciteten
3. Justere vores skoledistrikter, men bevare antallet af matrikler

Ad. 1) Bevare status quo på struktur, men ændre tildelingsmodellen

Modellen indebærer, at alle skoler fortsætter, som vi kender dem i dag. For at kunne holde kvaliteten på alle skoler vil det kræve en ændret tildelingsmodel, der vil omfordele midler til de skoler, der bliver hårdest ramt af faldende elevtal.

I dag gives der et grundtilskud til de mindste skoler. Ligesom der omfordeles midler efter et sociosocialt indeks. Uden disse tilskud vil flere skoler i Viborg kommune ikke kunne levere det lovpligtige timetal.

Udvalget ønsker ikke at pege på denne model, da det vil være for dyrt at drive skole på de skoler med lave klassekoefficienter. Allerede i dag ser vi, at forskellen er mere end 50 % på pris pr. elev. Denne forskel vil stige i takt med det faldende elevtal.

Ad 2) Lukke flere skoler for at tilpasse kapaciteten

En anden tilgang vil være at lukke flere skoler for at tilpasse kapaciteten til det faldende børnetal. Der vil skulle tages hensyn til Viborg Kommunes geografi og afstand mellem skoler.

Udvalget ønsker ikke at pege på denne model.

Ad 3) Justering af skoledistrikter, men bevarelse af antallet af matrikler

En justering af skoledistrikterne vil øge muligheden for en optimering af antallet af elever i klasser gennem mere fleksible klassesammensætninger skolerne (matriklerne) imellem inden for distrikterne. Der er i modellen lagt op til færre skoler, men det samme antal matrikler, som vi kender det i dag. Det betyder, at der kan klasseoptimeres på tværs af matrikler. Samtidig vil det give bedre mulighed for at etablere forskellige undervisningsmæssige og pædagogiske tiltag i større skala på tværs af matriklerne indenfor de nye skoler.

Hvis antallet af skoler reduceres til 1/3 vil der være et potentiale på omkring 50 klasser, hvilket svarer til, at der frigøres 50 mio. kr. til dækning af udfordringen med det faldende elevtal. Logistikken vil gøre potentialet mindre, men det vil skabe en bedre mulighed for at reducere antallet af klasser i takt med det faldende elevtal. Modellen forudsætter, at der for nogle skolers vedkommende vil skulle ske en reduktion af antallet af klassetrin for at kunne indfri modellens fulde potentiale.

Modellen vil ligeledes give større mulighed for samarbejde på tværs, både når det gælder faglærere og mellemformer (tilbud på almenområdet til børn med særlige behov).

Modellen vil reducere i antallet af skoleledere fra 25 til 9, hvilket giver en besparelse på sigt, dog forbundet med en større éngangsudgift i forlængelser af skoleledernes kontraktansættelse. Der vil med dette forslag dog fortsat være faglig og pædagogisk ledelse på alle matrikler, jf. princip 4.

Endvidere må der påregnes en større udgift til skolebuskørsel. Dette er dog ikke muligt at beregne før den konkrete model foreligger. Modellen vil kræve ressourcer til anlæg.

Modellen lever op til alle de vedtagne principper.

Et forslag til udmøntning af modellen kunne f.eks. være følgende:

Distrikt	Klasser i dag, ved maks 28 elever	Klasser i fælles distrikt ved maks 28 elever	Difference
Distrikt 1: Stoholm(0.-9.), Sparkær(0.-3.), Mønsted(0.-6.), Vestfjends(0.-9.)	48	43	5
Distrikt 2: Karup(0.-9.), Frederiks(0.-9.), Hald Ege(0.-9.)	57	48	9
Distrikt 3: Overlund(0.-9.), Møllehøj(0.-6.), Søndre(0.-9.)	66	58	8
Distrikt 4: Vestre(0.-9.), Finderuphøj(0.-6.)	41	36	5
Distrikt 5: Vestervang(0.-9.), Løgstrup(0.-9.)	46	42	4
Distrikt 6: Nordre(0.-9.), Løvel(0.-3.)	30	28	2
Distrikt 7: Houlkær(0.-9.), Ørum(0.-9.), Hammershøj(0.-6.), Rødding(0.-6.)	65	56	9
Distrikt 8: Rødkærsbro(0.-6.), Bjerringbro(0.-9.)	49	46	3
Distrikt 9: Brattingsborg(0.-6.), Møldrup(0.-9.), Skals(0.-9.), Ulbjerg(0.-3.)	45	36	9
I alt	447	393	54

Oversigt over forslag til nye skoledistrikter:

Børne- og Ungdomsudvalget anbefaler det nye udvalg at arbejde videre med model 3.

Folkeskolen i Viborg Kommune – Forskellige i fællesskab

Skolerne i Viborg Kommune er, som følge af princip 1 (Vedtaget af byrådet den 18. november 2020), i gang med en udvikling, hvor vi med afsæt i *Sammenhængsmodellen* og *Forskellige i fællesskab* har sat fokus på det, der skal kendetegne **vores fælles skolevæsen**, hvor børn har lys i øjnene og mestrer eget liv.

- Hvad kan forældre forvente, når de sender deres barn i en af vores kommunale skoler?
- Hvad kendetegner arbejdet på skolerne naturligvis med den nødvendige lokale tilpasning i et mangfoldigt skolevæsen i en stor kommune?

Vi arbejder således sammen på kommunens skoler om store fælles temaer - både nationale og kommunale, ofte med en lokal udmøntning med de muligheder lokalsamfundene byder på. Der er fra byrådets side investeret i udviklingsarbejde og to-voksne ordning for alt 13 mio. kr. i skoleåret 2021/22.

Udviklingsarbejdet *Fremtidens skole*: Her arbejdes der med at dele viden på tværs, samt at udvikle fælles løsninger på det, der skal løfte elevernes faglige udbytte. Arbejdet faciliteres af en ekstern konsulent og der arbejdes systematisk med *positive afvigelser, prøvehandlinger og prototyper*.

Investering i to-voksne ordninger i indskolingen: Starten på skolegangen er afgørende for det videre forløb, og en yderligere investering i skolerne kunne med fordel gå til at styrke muligheden for flere voksne i indskolingen.

Det er Børne- og Ungdomsudvalgets anbefaling, at der fremadrettet investeres yderligere i bl.a. to-voksne ordninger, jf. konstitueringsaftalen

Af konstitueringsaftalen for byrådsaftalen for 2022-2025 fremgår bl.a.:

- *Byrådet ønsker at styrke kvaliteten på skoleområdet. Dette skal ske gennem en ændret struktur - og tildelingsmodel. Denne model ønskes vedtaget i første halvdel af 2022. Der er samtidig enighed om at tilføre skoleområdet flere midler.*

Der ønskes en **skolevæsensprofil**, hvor vi sammen videreudvikler:

- Høj grad af sammenhæng gennem videndeling på tværs
- Fokus på overgangen ind og ud af skolen – gennem formaliserede samarbejder og systematikker
- Danmarks bedste åbne skole – forenings-, kultur- og virksomhedssamarbejde
- Grønne sammen
- Sunde fællesskaber – inkluderende praksis
- Bevægelse i skolen
- STEAM – både med naturfag, innovation og animation/Viborg Visuals

Procesplan for strukturændringer på skoleområdet

Implementering af ny struktur- og tildelingsmodel kan med den foreslåede procesplan ske fra skoleåret 2023/2024

Beslutning i efteråret 2022

Tid	Aktivitet	Deltagere
Januar – april	Temadrøftelser i Børne- og Ungdomsudvalget	Børne- og Ungdomsudvalget Forvaltningen
Maj	Børne- og Ungdomsudvalgsmøde Indstilling om ny struktur- og tildelingsmodel godkendes til behandling i Byrådet og efterfølgende høring	Børne- og Ungdomsudvalget
	Økonomi- og Erhvervsudvalgsmøde Godkendelse af forslag til ny struktur- og tildelingsmodel med henblik på høring	Økonomi- og Erhvervsudvalget
Juni	Byrådsmøde Godkendelse af forslag til ny struktur- og tildelingsmodel med henblik på høring	Byrådet
	Stormøde Præsentation og drøftelse af struktur- og tildelingsmodel	Alle interessenter
	Forslag til struktur- og tildelingsmodel sendes i høring Forslag 12 uger, såfremt høringsperioden løber over sommerferien. 8 uger såfremt høringsperioden igangsættes umiddelbart efter sommerferien	Offentlig høring, herunder bestyrelser og MED
September	Høringsperiode afsluttet	
Oktober	Børne- og Ungdomsudvalgsmøde	Børne- og Ungdomsudvalget

	Behandling af struktur og tildelingsmodel til endelig vedtagelse	
	Økonomiudvalgsmøde Behandling af struktur og tildelingsmodel til endelig vedtagelse	Økonomiudvalget
November	Byrådsmøde Endelig vedtagelse af struktur- og tildelingsmodel	Byrådet